दितवान्। यत् तु 'ज्यैष्ठ्यं' प्राशस्त्यं फलमुक्तं, तत् त्रिविधं। कुलाचारसम्पन्ना 'माता', तादृशः 'पिता', 'पुत्रः', च इति। तथा प्रजोत्पादनसामर्थ्यं लक्षणमपि प्रजननं त्रिगुणं। 'उपस्थः' इन्द्रियशक्तिः। 'योनिः' स्त्रीलिङ्गं, 'मध्यमा' गर्भधारणस्थानं अतः फलरूपयोर्ज्यैष्ठ्यप्रजननयोस्त्रिगुणत्वात् त्रिगुणचयनसाध्यत्वं युक्तं। प्रजापतिवदन्योपि तत्फलं प्राप्नोति॥

(६) केवलस्य ज्यैष्ठ्यफलस्य प्रकारान्तरं विधत्ते। "अथ हैनमिन्द्रो ज्यैष्ठ्यकामः। ऊर्द्धा एवोपदधे। ततो वै स ज्यैष्ठ्यमगच्छत्॥ ६॥ ज्यैष्ठ्यं गच्छति। योऽग्निं नाचिकेतं चिनुते। य उचैनमेवं वेद" इति। 'ज्यैष्ठ्यं' वयसा गुणैश्च प्रवृद्धत्वं' कामयमानः 'इन्द्रः', 'एनं' नाचिकेताग्निं, चिन्वन् प्रथमामिष्टकामुपधाय तत ऊर्ध्वं द्वितीयां ततोप्यूर्ध्वं तृतीयां इत्येवं 'ऊर्ध्वाः' एव इष्टका उपधाय तेन 'ज्यैष्ठ्यं' श्रैष्ठ्यं, प्राप्तवान् एवमन्योपि प्राप्नोति॥

(७) स्वर्गार्थं प्रकारान्तरं विधत्ते। "अथ हैनमसावादित्यः स्वर्गकामः। प्राचीरेवोपदधे। ततो वै सोऽभि स्वर्गं लोकमजयत्। अभिस्वर्गं लोकं जयति। योऽग्निं नाचिकेतं चिनुते। य उचैनमेवं वेद" इति। स्वर्गं कामयमानः 'आदित्यः', प्रथमामिष्टकामुपधाय ततः प्राच्यां द्वितीयां ततोपि प्राच्यां तृतीयामित्येवमिष्टका उपधाय 'एनं नाचिकेताग्निं' चितवान्। 'ततः', 'सः' आदित्यः, 'स्वर्गं', लोकं, आभिमुख्येन प्राप्नोत्। एवमन्योऽपि प्राप्नोति। तदेतदूर्ध्वोपधानं प्राच्युपधानं च बोधायनेन स्पष्टीकृतं। अथ यदूर्ध्वां पश्चात् कोट्याः प्रभृत्यूर्ध्वा